

Projev při imatrikulaci studentů ETF UK [1995]

(12) Ne že bych již dosáhl, aneb již dokonalým byl, ale snažně běžím, zda bych i dosáhnouti mohl, načež uchvácen jsem od Krista Ježíše. (13) Bratří, jáť nemám za to, že bych již dosáhl. (14) Ale to jedno činím, na ty věci, kteréž jsou za mnou, zapomínaje, k těm pak, kteréž jsou přede mnou, úsilně chvátaje, k cíli běžím, k odplatě svrchovaného povolání Božího v Kristu Ježíši. (Fil 3,12-14)

(18) Nezpomínejte na první věci, a na starodávni se neohlédejte. (19) Aj, já učiním věc novou, kteráž tudíž se zjeví. Zdalíž o tom nevíte? Nadto způsobím na poušti cestu, a na pustínách řeky. ... (25) Já, já sám shlazuji přestoupení tvá pro sebe a na hříchy tvé nezpomínám. (26) Přiveď mi ku paměti, sudme se spolu; oznam ty, podle čehos bys mohl spravedliv býti. (27) Otec tvůj první zhřešil, a učitelé tvoji přestoupili proti mně. (Iz 43, 18-19,25-27)

(1) Potom viděl jsem nebe nové a zemi novou. Nebo první země byla pomínula, a moře již nebylo. ... (5) I řekl ten, ktrýž seděl na trůnu: Aj, nové činím všecko. (Zj 21, 1 + 5)

(11) I viděl jsem nebe otevřené, a aj, kůň bílý, a ten, jenž seděl na něm, sloul Věrný a Pravý, a kterýž v spravedlnosti soudí i bojuje. (Zj 19,11)

(11) Poněvadž tedy to všecko má se rozplynouti, jací pak vy býti máte v svatých obcováních a v pobožnostech, (12) očekávajíce a chvátajíce ku příští dne Božího, v němžto nebesa, hoříce, rozpustí se, a živlové pálivostí ohně rozplynou se? (13) Nového pak nebe a nové země podle zaslíbení jeho čekáme, v kterýchžto spravedlnost přebývá. (2P 11-13)

(20) Ale naše měšťanství jestiť v nebesích, odkudž i Spasitele očekáváme Pána Jezukrista, kterýž... (Fil 3, 20)

(1) Byli pak v církvi, kteráž byla v Antiochii, proroci a učitelé, jako ...

(Sk 13,1)

(31) Nebe a země pomínou, ale slova má nepomínou. (32) Ale o tom dni a hodině žádný neví, ani andělé, jenž jsou v nebesích, ani Syn, jediné sám Otec.

(Mk 13,31-2)

(též: Iz. 40,8; Mt 24,35; 1.Pt 1,25)

(50) Ale Ježíš uslyšav to, odpověděl jemu: Nebojž se, věř toliko, a zdrávať bude. (též Mk 5,36) (Lk 8, 50)

(35) Viziž tedy, aby světlo, kteréž je v tobě, nebylo tmou. (Lk 11,35)

(56) Pokrytci, způsob nebe a země umíte souditi, a kterakž pak tohoto času

nepoznáváte? (57) Ano proč i sami od sebe nesoudíte, což spravedlivého jest?

(Lk 12, 56-7)

(18) Nezpomínejte na první věci, a na starodávni se neohlédejte. (19) Aj, já učiním věc novou ... (Iz 43, 18-19)

(13) ... jáť nemám za to, že bych již dosáhl. (14) Ale to jedno činím, na ty věci, kteréž jsou za mnou, zapomínaje, k těm pak, kteréž jsou přede mnou, úsilně chvátaje, k cíli běžím ... (Fil 3,12-14)

(1) Potom viděl jsem nebe nové a zemi novou. ... (5) I řekl ten, kterýž seděl na trůnu: Aj, nové činím všecko. (Zj 21, 1 + 5)

Hledání vhodného biblického textu pro určitou příležitost má svá nebezpečí, chceme-li takovým textem jen potvrdit nebo dokonce jen přikráslit něco, co jsme věděli už předem nebo pro co jsme se dokonce sami nejprve rozhodli. Text je tu proto, abychom nad ním rozvažovali a abychom byli připraveni se nechat oslovit něčím, co nám nejprve ani na mysl nepřišlo. K tomu je ovšem zapotřebí mít dostatek času, který tu

nemáme. Rozvažování si tedy každý musí odložit na klidnější chvíli.

Imatrikulace je pro každého z vás studentů především vnějším potvrzením nového počátku, vstupu na univerzitní půdu, na půdu theologické fakulty. Každý začátek je však zároveň také koncem, uzavřením toho, co předcházelo, je to odvrát od toho, co bylo, co jste až dosud dělali a jak jste to dělali. Všechna vaše práce, všechno úsilí bude mít cenu závislou na zejména tom, jak a co budete schopni a ochotni opouštět, a ovšem zejména na tom, s jakým úsilím a s jakou opravdovostí se dáte k dispozici úkolům a nárokům, které k vám budou naléhavě přicházet v příštích dnech, měsících a letech. Při včerejším zahájení výuky v nových prostorách, v renovovaném, ale pro fakultu vskutku novém domě, připomněl kolega Mrázek sportovní metaforu apoštola Pavla z dopisu, který poslal Filipenským. Ta metafora však platí pro každého, i pro toho, kdo neběží, ale jen jde, jen putuje. Stará křesťanská a ještě starší židovská metafora vidí lidský život jako putování a člověka jako poutníka. I když jdete velmi pomalu, každým krokem opouštíte místo, kde jste dosud byli, a dočasně se stavíte na místo nové. Kdo chce „chodit“, jako to dělají mimové, tj. aby to vypadalo jako chůze, ale abyste se přitom vůbec nehnuli z místa, kdo chce své putování jen předstírat a ve skutečnosti se držet zuby nehty svého místa, ten bude podoben Lotově ženě.

Opouštění toho, co bylo, dokonce opouštění vlastní minulosti a distance od ní je podmínkou života víry. Proto také tolik míst ve Starém i Novém zákoně, připomínajících nutnost se odvrátit od starého a především očekávání, připravenost ke službě novému, tomu, co teprve přichází. Prorok Izaiáš naléhavě doporučuje, abychom se neohlíželi na to, co bylo dávno, co bylo první, co bylo na počátku. Až se při klidnějším rozmyšlení podíváte na souvislost s dalším textem, uvidíte důvody tohoto doporučení: z toho, co bylo, z toho, co kdo udělal sám, ani z toho, co udělal jeho otec nebo jeho předkové, nemůže být nikdo ospravedlněn. „Otec tvůj první zhrěšil, a učitelé tvoji přestoupili proti mně.“

Apoštol Pavel „snažně běží“, „na ty věci, kteréž jsou za ním, zapomínaje“, protože rozhodující je cíl, k němuž „úsilně chvátá“. Bez úsilného běhu a tedy ustavičného opouštění každého místa, na které došla naše noha, se k cíli nedostaneme. Tady je ovšem mez platnosti oné metafory: nejsme to my, kteří můžeme i nejušilovnějším během dosáhnout cíle, ale je to cíl sám, který se nám musí otevřít, který musí přijít a dosáhnout, uchvátit nás. Jde jen o to, že nesmíme zůstat stát a že se už vůbec nesmíme vracet a opírat se jenom o to, co bylo, ať už jsme to udělali sami nebo někdo jiný.

V tomto světě není nic pevného, nic definitivního. Všechno, co bylo stvořeno, pomíjí a pomine. To je právě to velké poselství izraelských proroků, na které navazuje Ježíš svou radostnou zvěstí. Nejenom země, ale také nebe pomine. Není nic na zemi ani na nebi, co by zůstávalo neotřesené. To jediné pevné a neotřesitelné je to, co přichází. Přesněji, ale stále ještě ne docela přesně: ten, který přichází. A s ním přichází také všechno ostatní: nová země i nové nebe. Protože všechno první a „starodávní“ musí učinit volné místo tomu, co nastává a co teprve bude. „I řekl ten, kterýž seděl na trůnu: Aj, nové činím všecko.“

Teprve na okraji této základní perspektivy sluší dodat malou, okrajovou poznámku: od toho, co bylo, se v jistém ohledu nemůžeme zcela odvrátit a nemůžeme na celou minulost prostě zapomenout. Na minulost je třeba navazovat a počítat s ní, ale právě jen proto, abychom ji nemuseli stále opakovat, ale abychom se od ní mohli kriticky distancovat. To však platí právě až za druhé: vztah k minulosti musí být podřízen vztahu k budoucnosti, ne naopak. O tom zase mluví jiné biblické texty.

Soustředme se nyní k modlitbě.

Pozvedněme jeden každý svou mysl k Bohu a v modlitbě prosme o dar správného rozpoznání, čeho se držet a co naopak opouštět.